

IIN KUNTA Työllistämispalvelut

KESÄTYÖOPAS

Nuorille

2020

Sisällys

Vinkkejä työnhakuun	2
Oma-aloitteinen työnhaku	2
Työkokemus.....	2
Vinkkejä hakemuksen kirjoittamiseen.....	2
Ansioluettelo eli CV	3
Vinkkejä työhaastatteluun.....	3
Kesätyön pelisäännöt	3
Työsopimus.....	3
Palkka.....	4
Työaika.....	4
Työturvallisuus.....	4
Työterveystarkastus	4
Työsuhteen päättymisen	5
Työtodistus	5
Verokortti	5
Linkkivinkkejä	6

Vinkkejä työnhakuun

Varsinkin ensimmäisen työpaikan - oli se sitten vaikka kesätyötä tai opintojen rinnalla tehtävää osa-aikatyötä - löytäminen voi tuntua hankalalta. Oma-aloitteisuus ja aktiivisuus ovat avainasemassa työhaussa. Sinnikäs yrittäminen palkitaan aina, eikä pidä lannistua, jos unelmaduunia ei heti ensimmäisellä yrittämällä saakaan. Kaikki työkokemus on arvokasta, ja auttaa sinua eteenpäin urallasi!

Oma-aloitteinen työnhaku

Työhaussa omatoimisuus kannattaa, koska suurinta osaa työpaikoista ei ilmoitella julkisen haun kautta. Ne ovat ns. piilotyöpaikkoja. Piilotyöpaikka täytetään, jos kysyntä ja tarjonta kohtaavat, eli oikea ihminen tarjoaa työpanostaan oikeaan aikaan. Henkilökohtaisten suhteiden ja tuttujen kautta löytyy myös usein työtilaisuuksia, esim. tuttu työnantaja voi palkata sinut uudestaan. Etsi vinkkejä työpaikoista myös seuraamalla lehtiä ja tutustumalla yritysten kotisivuihin, internetin työpaikkasivustoihin, yksityisiin rekrytointiyrityksiin ja cv-pankkeihin sekä osallistumalla rekrytointitapahtumiin ja -messuille.

Uranus – tietoa piilotyöpaikoista www.uranus.fi/tyonhaku/piilotyopaikat/

Kysele töitä monesta eri paikasta. Suora työpaikanhaku tuottaa usein parempia tuloksia, koska samasta paikasta kilpailevia muita hakijoita ei välttämättä ole! Ota suoraan yhteyttä esimieheen/johtajaan puhelimitse tai sähköpostilla. Ennen yhteydenottoa kannattaa selvittää itselle omat vahvuudet ja keskeiset osaamisalueet.

Työnhakutaitoja kannattaa kehittää. Työnhakuoppaat sisältävät tietoa siitä, miten työtä haetaan, kuinka työpaikkailmoitukseen vastataan, miten työhakemuksia kirjoitetaan ja vinkkejä työhaastatteluun valmistautumiseen. Oma CV eli ansioluettelo kannattaa pitää ajantasalla. CV:n tekemiseen löytyy ohjeita myös internetistä.

Työkokemus

Käytä mielikuvitustasi työhaussa. Työhaussa kannattaa muistaa, että vapaaehtoistoiminnassa, kesätyössä, harrastuksissa, kursseilla tai vaihto-oppilasvuoden aikana voi oppia monia työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja ja saada työkokemusta. Sen vuoksi kannattaa ottaa vastaan joskus työtä, joka ei heti täyttäisikään kaikkia unelmiasi ja odotuksiasi.

Kaikki työkokemus on arvokasta, ja auttaa sinua eteenpäin työurallasi. Ensimmäiset työtehtäväsi eivät ehkä ole juuri niitä mitä haluat koko lopun elämäsi tehdä, mutta jokaisen työn hoitaminen kunnialla on osoitus ahkeruudesta ja luotettavuudesta – ominaisuuksista, joita arvostetaan alalla kuin alalla!

Vinkkejä hakemuksen kirjoittamiseen

- Asiallinen, ytimekkäästi kirjoitettu ja persoonallinen hakemus erottuu joukosta
- Tee aina yksilöllinen hakemus jokaista työpaikkaa varten
- Vastaa hakemuksessa tiiviisti, mutta kattavasti, työssä vaadittaviin asioihin
- Tee hakemus huolellisesti: se on ensimmäinen työnäytteesi

Ansioluettelo eli CV

Hakemukseen liitetään yleensä CV (Curriculum Vitae) eli ansioluettelo, joka on listaus opiskelu- ja työkokemuksestasi, osaamisestasi ja erityistaidoistasi.

- Tärkeää on, että ansioluettelo on selkeä.
- Merkitse tiedot aikajärjestyksessä uusimmasta vanhimpaan.
- Tarkista ja päivitä ansioluettelosi jokaista hakemusta varten.
- Mieti, mitä kannattaa mainita hakiessasi juuri kyseistä työpaikkaa.

Vinkkejä työhaastatteluun

- Varaa mukaan viimeisimmät koulutodistuksesi ja tärkeimmät työtodistuksesi
- Mieti valmiiksi, miksi juuri sinut kannattaa valita työpaikkaan
- Kerro kiinnostuksestasi juuri tähän työpaikkaan
- Saavu haastatteluun ajoissa
- Pukeudu siististi ja käytäytyäsi asiallisesti: esittele itsesi, ole kohtelias ja rehellinen sekä omaaloitteinen
- Ole oma itsesi
- Pieni jännitys vain terästää oloasi!

Kesätyön pelisäännöt

Nuorella työntekijällä tarkoitetaan alle 18-vuotiasta työntekijää. Työhön voidaan pääsääntöisesti ottaa 15 vuotta täyttänyt peruskoulunsa lopettanut henkilö. 14-vuotias tai tänä vuonna 14 vuotta täyttävä voi tehdä enintään puolet loma-ajastaan kevyttä työtä, josta ei ole haittaa hänen terveydelleen tai koulukäynnilleen.

Työsopimus

Työsopimus on työntekijän ja työnantajan välinen sopimus, jossa työntekijä sitoutuu tekemään työnantajalle työtä tämän johdon ja valvonnan alaisena palkkaa tai muuta vastiketta vastaan.

Työsopimuksen voi solmia joko kirjallisesti tai suullisesti, mutta molempien osapuolten etuna on tehdä sopimus kirjallisesti. Silloin molemmat tietävät, mistä on sovittu. Suullinen sopimuskin on työ-sopimuslain mukaan sitova, mutta kiistatilanteessa suullinen sopimus on alttiimpi erilaisille tulkinnoille, jolloin työntekijän ja -antajan käsitykset suullisesti tehdystä työsopimuksesta voivat olla erilaiset.

15-vuotias voi tehdä työsopimuksen itse, alle 15-vuotiaan puolesta sen allekirjoittaa huoltaja tai nuori itse huoltajan suostumuksesta.

Työsopimuksessa tulee olla ainakin seuraavat tiedot:

- työsuhteen osapuolet
- työpaikka ja -tehtävät

- työaika ja työsuhteen kesto
- palkka ja sen maksupäivä

Työsopimus kannattaa laatia kahtena kappaleena: toinen työntekijälle, toinen työnantajalle.

Palkka

Tarkista aina palkkalaskelmastasi, että olet saanut sovitun palkan ja siihen mahdollisesti kuuluvat lisät oikein.

Työaika

15 vuotta täyttäneen työaika saa olla yhtä pitkä kuin täysi-ikäisenkin, ja määrätyin rajoituksin myös ylitöiden tekeminen on sallittua. Alle 15-vuotiaan työpäivä saa olla enintään 7 tuntia, eikä ylitöitä saa teettää. Yötyön teettäminen nuorilla on kielletty.

Työnantajan on kirjattava tehdyt työtunnit työaikakirjanpitoon. Myös työntekijän on aina syytä kirjata tekemänsä työtunnit muistiin esim. kalenteriin siltä varalta, että niistä myöhemmin tulee epäselvyyttä. Työaikojen merkitseminen muistiin kannattaa tehdä erityisesti silloin, kun työpäivien pituudet vaihtelevat, töitä tehdään muutoin epäsäännöllisesti tai kun tehdään ylitöitä.

Työturvallisuus

Työtehtävät on suhteutettava nuoren fyysiseen ja henkiseen suorituskykyyn. Nuorten työnopastukseen ja työn valvontaan tulee kiinnittää erityistä huomiota, etenkin työn alkuvaiheessa, jotta voidaan varmistua siitä, että nuori on oppinut tekemään työnsä oikein ja turvallisesti.

Työterveystarkastus

Jos työsuhde on tarkoitettu kestäväksi yli kolme kuukautta, on nuorelle työntekijälle suoritettava työterveystarkastus työnantajan kustannuksella viimeistään kuukauden kuluessa työsuhteen alkamisesta. Terveystarkastusta ei tarvitse tehdä, jos työ on kevyttä tai jos nuorella on esittää vuotta nuorempi lääkärintodistus, joka riittävästi selvittää hänen soveltuvuutensa ko. työhön.

Työsuhteen päättyminen

Kesätyö päättyy työ sopimuksessa sovitun ajan kuluttua. Lopputili on maksettava viimeisenä työpäivänä, ellei muuta ole sovittu. ellei nuori ole pitänyt työsuhteensa aikana ansaitsemaansa lomaa, lopputilin yhteydessä maksetaan lomakorvaus.

Työtodistus

Työntekijällä on oikeus saada työtodistus työsuhteen päättyessä. Muista pyytää työtodistus aina työsuhteen päättyessä työnantajaltasi! Sinulla on oikeus saada se. Työtodistukselle on käyttöä työnhauksussa tai koulutuspaikkaa haettaessa.

Verokortti

Verokortti lähetetään vuosittain postitse jokaiselle työssäkäyvälle. Verokortti annetaan työnantajalle työsuhteen alussa ja työnantaja palauttaa sen takaisin työsuhteen päättyttyä. Jo ensimmäisessä lyhytaikaisessa työpaikassa aloittaessasi tarvitset verokortin. Voit täyttää ensimmäisen verokorttihakemuksen netissä tai verotoimistossa ja toimittaa sen verotoimistoon.

Veroprosentti

Palkasta maksetaan ennakoveroa korttiin merkityn prosenttimäärän mukaan. Jos verokorttiin merkitty veroprosentti on alhainen tuloihin nähden, maksat lisäveroja ts. saat myöhemmin ”mätkyjä”. Jos veroprosentti on korkea, sinulle maksetaan ennakkoon maksamistasi veroista veronpalautusta.

Veroprosenttilaskuri

Veroprosenttilaskurilla arvioidaan kuluvan vuoden veroprosentin muutostarvetta. Jos tarvitset korkeamman prosentin, voit itse ilmoittaa tuon korkeamman prosentin palkanlaskijallesi. Jos tarvitset alemman prosentin, täytyy veroprosentin muutoshakemus ja toimittaa se verotoimistoon.

www.vero.fi/verolaskuri

Veroasioita voit hoitaa puhelimitsekin suoraan oman verotoimistosi kanssa.

Verohallinnolla on myös oma valtakunnallinen **verokortti -palvelunumero 029 497 000**

Verohallinnon yhteystiedot

http://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Yhteystiedot

Verokorttihakemus

<http://www.vero.fi/verokortti>

Linkkivinkkejä

Työhallinto - Työnhaun ABC: Työnhakuoppaassa on yleistietoa työnhausta, harjoituksia työnhakua varten ja kirjoittamisohjeita: esim. kuinka laadit työhakemuksen? Oppaan avulla voit selvittää, mikä ammatti sinulle voisi sopia ja kuinka tehdä suunnitelmia sen pohjalta. www.avosto.net/a-ura/opas/

Milloin tarvitset verokortin, veronpalautusta vai lisämaksua, mistä tuloista maksetaan veroa?
www.vero.fi/nuoret

Laki nuorista työntekijöistä:

14-vuotias, tai samana vuonna 14 vuotta täyttävä, voidaan palkata kevyeen työhön huoltajan suostumuksella enintään 2/3 koulun loma-ajasta. Hän saa työskennellä enintään 7 tuntia vuorokaudessa ja 35 tuntia viikossa. Ylityötä ei saa tehdä. Lisäksi hän voi koulutyön ohella tehdä tilapäistä tai kestoltaan lyhytaikaista kevyttä työtä enintään 2 tuntia koulupäivän aikana. Työn tulee sijoittua klo 8-20 väliin. Vuorokautinen keskeytymätön lepoaika tulisi olla vähintään 14 tuntia.

Vakituisen työhön voidaan ottaa 15-vuotias oppivelvollisuutensa suorittanut nuori. 15-17 -vuotias saa tehdä työsopimuksensa itsenäisesti. Hänen säännöllinen työaikansa on kuten aikuisillakin samassa työssä, kuitenkin enintään 9 tuntia vuorokaudessa ja 48 tuntia viikossa. Oppivelvollisen päivittäinen työaika koulutyön ohessa saa koulun lomapäivinä olla enintään 7 tuntia, koulupäivänä enintään 2 tuntia vuorokaudessa. Jos käy koulua ja on työssä samaan aikaan, työ- ja kouluajan yhteenlaskettu pituus ei saa olla yli 8 tuntia vuorokaudessa ja viikoittaisen työajan yläraja on 12 tuntia.

Nuorella saa teettää vain sellaisia töitä, jotka eivät ole vahingollisia hänen ruumiilliselle tai henkiselle kehitykselleen. Työtehtävät eivät saa vaatia suurempaa ponnistusta tai niihin ei saa sisällyttää suurempaa vastuuta kuin työntekijän ikään ja voimiin nähden on kohtuullista.

Lisää aiheesta: **Työsuojelepiirit - nuoret työntekijät** www.tyosuoja.fi/fi/nuoret_tyontekijat